

Buddhismens syn på demokrati

Förord - frågor till mig och vad jag anser

Jag får ofta frågor av skolelever (och andra) på vilka jag försöker skriva svar så gott jag kan. Jag är ingen expert men jag delar gärna med mig av det lilla jag kan och mina personliga erfarenheter. Man måste komma ihåg att det inte finns några svart-och-vita svar inom Theravada-Buddhismen och annan Buddhism utan allting är en blandning av svart och vitt.

När jag svarar så har jag ingen fördömande eller auktoritär attityd men däremot så har jag rätt att vara kritisk och granskande som jag har lärt mig inom Theravada-Buddhismen (t.ex. från Buddhas tal till *Kalama*-folket och utforskande/undersökande inställning (*Vimamsa*) som tillhör *Iddhipada* en av de 37 förutsättningar att nå upplysningen)

De svar som jag ger är bara en syn hur en utövande Buddhist kan se på aktuella frågor som finns i vårt samhälle.

Buddhism och demokrati

Buddhismen förhållande till demokratin är inga problem. Det går lätt att förena och man blir mer demokratisk genom att tillämpa de fem etiska övningar och den ädla åttafaldiga vägen, vilka är grundläggande inom Buddhismen.

Jag brukar säga att det var Buddha som införde demokratin för 2500 år sedan när han grundade en munk/nunneförsamling. Alla var där jämlika och om en ny medlem ville vara med så diskuterade man det sinsemellan och röstade för eller emot om han eller hon kunde vara med i Sanghan (munk och nunneorden). Man gör så fortfarande i vissa ställen i Thailand.

Sen vill jag tillägga att man inte är jämlik i munk- och nunneförsamlingen. Det råder inte till 100 procent demokrati eller likvärdighet mellan munkarna och nunnorna. Till exempel har nunnorna fler regler än munkarna.

Bristen på jämlikhet

Bristen på jämlikhet/jämställdhet är ifrågasatt i många buddhistiska länder i sydost-asien och i vissa buddhistiska kretsar i västvärlden. Här i väst kan man i regel se att det är männen som vill styra, vill hålla föredrag/föreläsningar o.s.v. medan det är kvinnorna som i regel håller ordningen och stöder *Sanghan* ekonomiskt. Utan dem skulle *Sanghan* gå i konkurs.

Den mansdominerade *Sanghan* och kvinnornas exkludering (utestänga ,inte taga med) från den institutionella buddhismen är ett ämne som debatteras särskilt i relation till invigning av *bhikkhuni* (nunnor). Debatten har inte lett till att kvinnor nått formellt erkännande som religiösa specialister, men ojämställdheten har blivit tydlig.

Jämställdheten har under åren lopp dock ökat inom den formella buddhistiska institutionerna (traditionerna) i en del länder (tack vare *Dhammananda* och *Ayya Khema* och andra kvinnor). Men i stort sett fortsätter kvinnor att vara uteslutna och underordnande.

Men jag vill nämna att det ändå råder en jämlikhet när det gäller att nå *Nibbana/Nirvana* och därmed upplysningen. Där är det ingen skillnad mellan man och kvinna. Där är det lika för alla. Sen bör man också komma ihåg att det är en stor skillnad att vara lekman och att vara munk/nunna för där gäller andra regler. Som lekman har man fem regler/övningar medan en munk har 227 regler och en nunna har 311 regler.

Buddhismen och demokratin

Jag vill ändå hävda att demokratin och Theravada-Buddhismen går utmärkt att förena eftersom Buddhister tror att vi alla har lika rättigheter och skyldigheter (det gäller även de homosexuella). Utgångspunkten som alla Theravada-Buddhister följer är de fem etiska övningarna och att följa de råd som man kan läsa i *Sigalovada sutta* som handlar om husliga och sociala relationer (*Digha Nikkaya*, 31).

Ni kan läsa mer om de fem etiska övningarna på min hemsida www.buddhisminfo.se gå in på vänstra sidan – Att bli Buddhist – så kan ni läsa två PDF filer som handlar om de fem etiska övningarna. Ni kan också gå in på Föredrag och Föreläsningar - Gå in på PDF filen nr 44 som handlar om den ädla åtta faldiga vägen som min vän Tobias Heed har skrivit. Det finns även andra PDF-filer om detta ämne.

När jag nu håller på och skriver dessa rader så kom jag på när jag för många år sedan var i klostren *Wat Thaton* i norra Thailand och i *Wat Srisuphan* så fick jag lära mig att munkarna/nunnorna inte hade någon privat egendom, utan de hade en slags kommersialiserad egendom. Deras egendom (som mobiltelefon, eller en dator) tillhör helt och hållet Sanghan, det vill säga munk- eller nunnesamhället och inte individen.

Här är det viktigt att påpeka att den första förekomsten av socialisering (eller kommunism = gemenskap) i världshistorien är att finna i den Buddhistiska Sanghan. Ett annat drag som jag har lärt mig under årens lopp är att Sanghan och dess religiösa liv är helt och hållet demokratiskt. När en ny medlem skall upptagas i Sanghan har varje medlem av församlingen möjlighet till opposition.

Vanligen fullgörs alla *Sanghans* plikter på detta sätt. När jag pratade med *Ven. Surddhinand* i templet *Wat Srisuphan* i Chiang Mai, då jag gick en *Vipassana* kurs hos honom 2006, så menade han att det inte råder någon tvivel om att denna oppositionsfrihet befrämjar tanke- och yttrandefriheten. Han menade att det var här i Sanghan, som Buddha grundade, som Buddhister (och lekmän/kvinnor) tränades i att tänka och leva demokratiskt.

Som Theravada-Buddhist så har jag fått lära mig att utveckla en undersökande attityd som är den andra upplysningsfaktorn av de 7 upplysningsfaktorerna (*Bojjhanga – samyutta*) som innebär att man alltid frågar och ställer sig följande fråga: ”stämmer det, vad han eller hon säger?”, ”Stämmer det vad som står i denna heliga bok?” Man bör alltid undersöka, kontrollera och pröva olika sanningar.

Att lära sig att alltid ha en kritisk och granskade inställning till ideologier, heliga böcker, mästare, TV, massmedia. Att utveckla detta synsätt passar mycket bra för en praktiserande Buddhist som vill verka i ett öppet, demokratiskt samhälle.

Jag kan också hänvisa till Buddhas tal till *Kalama-folket* ur den Buddhistiska Palikanon (*Anguttaranikaya 3:65*). Där säger Buddha bland annat:

Kalama Sutta

Tro ingenting bara därför att man
sagt ert det eller därför att det allmänt
tros vara så,

eller därför att det tillhört traditionen
eller därför att ni själva inbillat er.

Tro inte vad er lärare säger er enbart av
vördnad för läraren.

Men vadhelst ni efter grundlig undersökning
och ingående studium
finner bidra till det goda, det önskvärda,
det som gagnar alla varelser.

Det skall ni tro på, hålla er till
och ta ledning av...

Denna text, som för övrigt är min favorittext, säger allt om hur man skall utveckla *Rätt synsätt* (inställning, betraktelsesätt) som är det 1:a steget i den Ädla åttafaldiga vägen. Så frågan om huruvida demokratin kan förenas med Buddhism så är svaret enkelt: svaret blir ett klart och tydligt JA.

När jag skriver dessa rader så fick jag ett mail av min vän Tobias Heed som också är Theravada-Buddhist och som har levt som munk i Thailand i ett år han skriver så här:

”Vad jag vet så har det alltid funnits ett demokratisk inslag i Buddhismen. Frågor bestämdes genom att man bland annat hade möte och röstade (i en *Sangha*, ett kloster). Det finns en hel uppsättning av regler och tillvägagångssätt om hur beslut tas. Buddhismen och demokratin passar bra ihop. Finns ingen motsättning. Theravada-Buddhismen blandar sig inte i politiska system och är skilt från staten.”

Jag har inget mer att tillägga när det gäller Buddhismens syn på demokratin.

Källor

Knut A. Jacobsen – Buddhismen

Gunnar Gällmo – Buddhas tal till Kalamafolket.

Marie Ericsson – Kom och se (Om Theravada-Buddhismen)

Dietmar Kröhnert/Tobias Heed – Några väsentligheter inom Theravada-Buddhismen.

Länkar som jag har använt:

www.dhamma.se

www.palikanon.de

Dietmar Dh. Kröhnert,

Buddhistiska Universitetet i *Wat Suan Dok* den 21 februari, 2013 I Chiang Mai.

Den 12:e april, 2013 så uppgraderade och granskade jag vad jag hade skrivit i februari 2013 när jag var i Thailand. Jag har bara ändrat lite i texten och satt dit ett par bilder. Det värsta är när man skall korrigera texten - att sätta dit alla Å, Ä och Ö. Dessa finns inte på datorerna i Thailand.